

LÜHIKROONIKA

2. detsembril 2024 toimus Tallinnas Tammsaare muuseumi 18. sügis-konverents „Ei ole lõppu raamatute riul. Võimusuhted eesti kirjanduses”. Ettekannetega esinesid Aarne Ruben („Riiklikult organiseeritud supelrand eesti kirjaniike teostes”), Katre Talviste („Kohustusliku kirjanduse mõistest seoses Ernst Enno „Murueide tütarde varitsejaga”), Tõnu Tannberg („Võimu ja kirjaniike suhetest sõjajärgses Eesti NSV-s”), Sirje Olesk („Võim Nõukogude Eesti kirjanduselus sulajaal”), Anu Raudsepp („Nõukogude võimu poolt lubatud eesti kirjandus Idas represseeritud ja Läänes sõjapõgenike lugemislaua”), Alo Särg („Aadu Hint. Võim tema elus ning teostes”), Igor Kotjuh („Eesti patrioot või renegaat? Igor Severjanini poliitilised vaated”), Paavo Põldmäe („Poliitiline satiir Hugo Raudsepa komöödiates”), Maarja Vaino („Tammsaare, Päts ja „Kuningal on külm”) ja Urmas Lüüs („Vabaduse kerguse talumatu koorem. Sadakond aastat tagasi kirja saanud Tammsaare tüvitekst aitab endise kirikusega lahti muukida kaasaegse ühiskonna meeltesegadusi”).

5.–6. detsembril peeti Tallinnas X eesti teaduskeele konverents „Eesti täppiskeelne teadus”. Kutsutud esinejad olid Eesti Teaduste Akadeemia president Tarmo Soomere („Pikk tee elegantse ja täpse teaduskeele poole”) ja Eesti Rahvusringhäälingu teadustoimetaja Priit Ennet („Teaduskeel ja üldkeel teadustoimetaja vaatevinklist”). Ettekannetega esinesid Peep Nemvalts (TLÜ, „Eesti teadlaste täppiskeelsus”), Karit Jäärats ja Taavi Tamberg (TÜ, „Tehisaru teaduskeele kujun-

dajana – täppismeel või tehiskeel?”), Mait Rungi (TLÜ, „Lõpetagem kurtmine, hakakem veeteerima!”), Jaan Alver ja Lehte Alver (TTÜ, „Nimi ei riku meest, kuid väär terminikasutus langetab eriala ja spetsialisti mainet”), Helin Puk-sand (TLÜ, „Haridusterminid – neid me teame ju isegi!”), Jakob Kübarsepp, Priit Kulu ja Andrei Surzenkov (TTÜ, „Mitmekeelse terminibaasi koostamise katsumusi materjaliteaduse ja -tehnoloogia valdkonnas”), Peeter Torop (TÜ, „Kultuuri-teaduste terminoloogilise dünaamika vahendamise raskusi”), Helena Lemen-dik (TÜ) ja Peep Nemvalts („Võõrkeelse väitekirja eestikeelse kokkuvõtte termini-tarvitus”), Anto Veldre (Cybernetica AS, „Inglise-eesti tõlkesuuna kümme olulisi-mat tüüpviiga”) ja Karin Sibul („Teadus-keel ja tõlk”). Oskussõnavara korrastamise minisümposiumil arutlesid Tuuli Jõesaar (EKA), Kristel Kajak (TÜ), Riina Rammo (TÜ) ja Ülle Tamla (TLÜ), kuidas kirjel-dada arheoloogilist nahkjalatsit.

8. detsembril anti Tartu Kirjanduse Majas üle kümnes Ants Orase nimeline kirjanduskriitika auhind, mille pälvis Heli Allik arvustuse „Tõnis Vilu tähendus” (Looming 2024, nr 8) eest. Žüriiliige Tiit Hennoste rääkis üldiselt arvustuse olemu-sest ning kriitika suunitlusest ja mõjust. Auhinna kümne aasta nominentidest ja laureaatidest tegi ülevaate Brita Melts ning laureaat valgustas oma kõnes seda, mis on tema jaoks kirjanduskriitika.

10. detsembril toimus Tartu Kirjanduse Majas kirjanduslik teispäev „Madis Kõiv 95”. Lühiettekannetega astusid üles Johanna Roos („Madis Kõivu afektiivsed tekstiruumid”), Ingrid Udeküll („Une-

näolisus Kõivu võimalikes maailmades”) ja Indrek Ojam („Madis Kõiv eesti kirjan-duse kuuekümnendate põlvkonna kriiti-kuna”).

11. detsembril peeti Tallinna Ülikoo-lis seminar „Johannes Aaviku „Keele-uuenduse äärmised võimalused” 100”. Tervitussõnavõtuga esines Johannes Aaviku Seltsi esimees Peep Nemvalts. Oma mõtteid tähtsest jagasid seltsi liikmed Helle Metslang ja Jaan Õispuu ning Madis Jürviste (EKI).

17.–18. detsembril toimus Eesti Kirjandus-muuseumis 68. Kreutzwaldi päevade konverents „Medica XVII: Vaimne ter-vis, isik ja kogukond kultuuriloolises perspektiivis”. Mari Vallikivi pidas pea-ettekande „Lõpetamata kirjandus ja aja-loolised patsiendikaardid”. Esinesid Anu Raudsepp („Nõukogude võimu poolt lubatud eesti kirjandus Idas represseeritute ja Läänes sõjapõgenike lugemislaua elu-vaimu hoidmisel”), Anu Kõlar („Vaimne kliima heliloojate liidu töökoosolekul 1960. aastatel”), Mare Kalda („Keegi ei kirjuta väitekirja lihtsalt niisama, tund-mata vähemalt korra eksistentsiaalset kriisi.” Lohutavad ja motiveerivad mee-mid akadeemilistes sotsiaalmeedia grup-pides”), Emma Lõhmus („Kogukondade vahel”), Sergei Troitski („Pandeemia teki-tatud rahutuse infrastruktuur kultuuri- ja sotsiaalvaldkonnas”), Anastasiya Fiado-tava („Vaimse tervise representatsioon eestikeelses internetihuumoris”), Kairi Jets („Porgandiks kasvamine – kirjandus-teadlase kogemuslugu naljakirjutamise koolituselt”), Anu Rae („Vaimuhaiguse kogemus Esimese maailmasõja eelses Eestis”), Mare Kõiva („Võõrad majad – mured ja enese balansseerimine”), Jaak Aru („Eakas tobu ja *ageism*”), Reet Hiie-mäe („Ülitaju ja postinterseksionaalsus”),

Andreas Kalkun („Arstiabi mõisast: talu-poja vaade”), Katre Kikas („Kuidas rääkida tabuteemadest: ühe inimese enesetapp žanride rägastikus”), Tiit Jaago („„Tere, kallis õekene!” Tervis kirjade teemana”), Madli Kaljo („Loovus – mäng erakord-suse ja hullumeelsuse piirimail”). Viimasel sessioonil pidas ettekande digihumani-taaria töörühm: Taive Särg, Mark Mets, Kadri Vider, Mari Sarv, Kaarel Veskis, Natali Ponetajev („Muusika mõnu ja valu küsitluse „Muusika minu elus” tekstide arvutianalüüsi põhjal”).

19. detsembril peeti Setomaal Mere-mäel muinasjutuseminar „Muinas-juttude vahel”. Ettekannetega esinesid Kärri Toomeos-Orglaan („Huvitavaid leide Ello Kirsi jutukogumist”), Mare Kõiva („Noa laev ja üleilmne veeuputus”), Mairi Kaasik („Ühest *déjà-vu* elamusest 2006. aasta Värskä välitöödel. Veera Hir-siku ja tema ema Anna Pihotalo muinas-jutud”), Andreas Kalkun („Seto naiste uued improvisatsioonid. Religioossed praktikad muutumises”), Ülo Valk („Neo-animism ja muinasjutt”), Kristel Kivari („Igatsus muinasjutu järele. Uusšama-nistlikes kogukondades esile kerkivatest jutumotiividest ja nende rollidest”), Ott Heinapuu („Kuidas rakendada Alan Dun-dese Põhja-Ameerika indiaani muinas-juttude morfoloogiat Vanas Maailmas?”) ja Risto Järv („Need lõputa muinaslood”). Korraldasid Eesti Rahvaluule Arhiiv ning Tartu Ülikooli eesti ja võrdleva rahvaluule osakond.

10. jaanuaril 2025 peeti Eesti Kirjandus-muuseumis mari kultuurile pühendatud õhtu. Esinesid Zhanna Toht („Muster, märk ja kunstnik traditsioonilises kultuu-ris”), Natalia Lill („Tikand mari kultuuris”) ja Ljudmilla Jamurzina („Perituaalid mari kultuuris”).

17. jaanuaril toimus Eesti Kirjandusmuuseumis Jaan Kaplinski päev „Meel unus metsade taha“. Ettekannetega astusid üles Ott Heinapuu („Jaan Kaplinski kui ugrimugri maailma ilmasammas”), Risto Järv („Loodus ja lootus teistmoodi muinaslugudes”), Valdur Mikita („Une-näoline mets. Heinakõrrega Jaan Kaplinski metsamüstikat sudimas”) ja Hasso Krull („Triksster Kaplinski”). 2024. aasta stipendiaadid Beatrice Veidenberg ja Mihhail Trunin andsid ülevaate stipendiumi kasutamisest. Uueks laureaadiks sai Anneli Sepp. Päeva korraldasid Jaan Kaplinski Selts ja Eesti Kultuurilooline Arhiiv.

24. jaanuaril Eesti Kirjandusmuuseumis toimunud huumoriuuringute seminaril pidas Saša Babič ettekande naljadest igapäevaelus („Humorous folklore in everyday life”). Folkloristid on leidnud huumorit kõigis traditsioonilistes žanrides. Sellest pole jäänud puutumata tõsise folkloori suulised esitused, nalju ringleb juttudes ja lühivormides ning folkloristid on neid kogunud rohkem kui saja aasta jooksul. Tänapäevafolkloori uurimisel on humor kujunenud oluliseks aspektiks, sest nalju ja muid humoorikaid väljendusi peetakse linnaühiskonnas valdavaks folkloorseks väljendusviisiks.

30. jaanuaril kuulutati välja eesti raamatu aasta, mille puhul korraldati Tartu Ülikooli Raamatukogus konverents „Eesti raamat 500“. Esinesid Tarmo Toom („Varakristlik Piibel”), Kristiina Ross („Piiblitõlge ja eesti kirjakeel”), Tõnu Õnnepalu („Pühad kirjad ja nõiasõnad”), Krista Kaer („Lootusrikkalt muutuvasse tulevikku”), Meelis Friedenthal („Teadus ja kirjandus – 500 aastat mõtlemist Eesti ja Liivimaal”), Toivo Maimets („Loodusteaduste eestikeelne raamatutarkus”), Maarja Kangro („Raamatuga pähe!”) ja Maarja Undusk („Raamatu kütkeis”).

31. jaanuaril toimus Tartu Ülikooli Raamatukogus üheksas terminipäevak. Kõne all oli kaks teemat: keelevahendite valik terminiotsingul ja riigikaitse terminitöö. Avaettekande „Sõnal olgu jätk ja jutul sõlm” pidas Tartu Ülikooli vivaariumi juhataja Sulev Kuuse. Eesti Maaülikooli lektor Marek Tepper arutles mõistete tähendusnihete üle toidutehnoloogias ja riigikaitseterminite tööühma liige major Karmo Kiilmann vaagis eesti sõjanduskeele traditsiooni ja väljakutseid. Koit Herodes (TÜ) pidas ettekande „Keemia terminibaasi arendamine ühisloomena”.